

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELLELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átveve:</i>		Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.		Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >		<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >		Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >		Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.		Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Az utolsó restauráció.

(dr. V.) Holnap kezdődnek az országban a megyei tisztújítások. Általános a meggyőződés, hogy ez lesz az utolsó restauráció. Akiket most megválasztanak, azok lesznek az utolsó választott tisztviselők, ezután majd kinevezettek jönnek.

Az állami közigazgatás elve három év óta törvény-könyvünkbe van ígátva. Szapáry Gyula gróf miniszter-elnökségének egyetlen maradandó emléke van: az úgynevezett Lex Szapáryana, másként vizitkártya törvény. Összesen két paragrafusból áll, elfér egy vizitkártyán.

Szapáry javaslata ugyan jelentékenyen hosszabb volt, de törvénykönyvünkbe nem juthatott a függetlenségi párt ellenzése miatt. Ez az akkor még hatalmas és egységes párt vesztét látta megírva Szapáry javaslatában. Jól tudta, hogy ha a némileg független megyei tisztviselőkből állami hivatalnokok lesznek, bajos lesz többé függetlenségi mandátumhoz jutni.

Kétségbeesésében a parlamenti kisebbség végső eszközéhez, az obstrukcióhoz folyamodott. Az általános vitánál talpra állította minden emberét, elhúzták azt hónapokig. Mikor a részletes tárgyalást megkezdették kimondotta a párt, hogy mind a 137 paragrafusnál felszólal minden függetlenségi képviselő. Az 1. §-nál be is váltották ígértüket.

Szapáry látva, hogy így nem juthat költségvetéshez, megelégedett az 1. §-sal, mely a közigazgatás államosítását kimondta, hozzá fűzött egy másodikat, mely kötelezi a kormányt, hogy az elv kivételéről külön javaslattal intézkedjék. Ezt a két §-ból álló javaslatot törvényre emelték.

Más programja pedig nem lévén a liberális pártnak, — — egyházpolitikára adta magát, mely szétrobbantotta az egykor hatalmas függetlenségi pártot, megtizedelte a kormánypárt sorait, megbontotta a társadalmi és felekezeti békét, felidézte a kulturharcot, megteremtette a néppártot és — halálos dőfést mért a vármegyére.

Az a híres intézmény, melynek temetésére holnap kondítyák meg a gyülekezőt, gondviselészerű intézmény volt a magyar nemzet történetében. Hosszú századokon át egyetlen öre, védőbástyája volt a magyar alkotmánynak.

Mikor a Metternichek, Schmerlingek és Bachok, az abszolutizmus szomorú emlékű kancellárjai, évtizedeken át nem hívták össze az országgyűlést, hogy abszolutisták, haza-ellenes, jogtipró terveiknek mi sem álljon útjában, a vármegyék gyűlésein tört ki a hazafiak bánata, a vármegyék útján juttatták a trónhoz erőteljes tiltakozásukat, hazafias lelkekből fakadt kívánságaikat.

Még akkor is, mikor a Gerambok és Weinzierlek, a Langerek és Bergerek, a Hlavacsek és Konopacsek állottak a vármegyék élén, a vármegyei intézmény akkor is bevált. Ötvennégy közül ötvenhárom kérte a felséget, hogy tétesse fejére Szent István koronáját.

Amit megkimélték a németek és csehek, elpusztították azt a magyar liberálisok. Az az intézmény, amely egy negyed század előtt még az alkotmány és jog védő-bástyája volt, ma lelketlen eszköze az égbekiáltó jogfosztásnak. Főispánok és alispánok, szolgabírák és jegyzők, eltekintve a tiszteletreméltó kivételektől, versenyeznek egymással a népszabadság eltiprásában.

Még csak néhány év előtt is akadt egy-egy független gondolkodású megyei tisztviselő, egy Beöthy Andor, egy Szitovszky és ezek méltó társai és utódai; — ma pedig az egész vármegyei gépezet, vak, gondolkodni nem tudó, szolga lelkű eszköze a kormánynak, — hűségesebb, meghunyászkodóbb és kevesebb megelégedő, mint az országház mameluk csoportja.

A vármegyei intézmény, melyen a régi magyar alkotmány épült, túlélte magát. Tisza Kálmán folytonos és fokozatos praeparálásai után, kiaszott múmia lett belőle. Nem való egyéb, mint parádéra, disz-

tüntetésekre és megrendelt bizalmi szavazatok szállítására.

Nem sajnálja azért ezt a vármegyét senki; nem akad, aki könnyet ejtene temetésén. Mi sem sajnáljuk.

Csak egy van, ami az államosítás küszöbén gondolkodóba ejt bennünket; az t. i. czélszerű-e az államnak a nélkül is roppant hatalmát még avval is növelni, hogy a megyei, addig választott tisztviselők kinevezését is kezeibe adjuk? Mindnyájan érezzük minden téren az állami onnipotenciának irtóztató nyomását, — mi lesz belőlünk, hová jutunk, ha kiadjuk kezünkől a régi jogainknak ez utolsó maradványát is?!

Még ha jó kezekre bízhatnánk azt, csak hagyján volna. De éppen arra a kormányra bizzuk, melynek fenntartó eleme mások jogainak eltiprása, az alkotmány durva megsértése, a nemzeti érdekek kijátszása s a vallásos és hazafias érzelmek kigunyolása! Arra a kormányra, mely e haza fiainak életét sem kíméli, melynek éppen azért a vádlottak padján a helye!

Óhajtanónak tartjuk azért, vajha igaz lenne, amit egyik — a kormányhoz közel álló — könyomatos ujságol, hogy a kormány, költség hiányából az államosítás elhalasztását tervezi. Igaz, hogy a költséghiány máskor nem volt előttük akadály, mutatja az egyház-politika példája; de úgy látszik, itt más akadály is van: az ellenzék magatartása. A kormánynak oly csekély a többsége, hogy ilyen nagy dolgot az ellenzék egy részének támogatása nélkül ki nem vihet. Erre pedig e kérdésben nem számíthat.

Akár ezért, akár azért történik is az elhalasztás, bár nagy szükség lenne az államosításra, örülhetünk rajta, hogy nem növeljük általa a Bánffy-kormány hatalmát. Így legalább reményljük, hogy mire az államosítás életbe lép, megszabadul az ország ettől a — kiállítani való kormánnytól.

Hanyatlás.

Hiába takargatjuk, a való helyzet előbb-utóbb egész meztelenségében ijesztő rémkép szemeink előtt terem. Nap, mint nap új meg új jelenségek kerülnek már is napfényre, melyek semmikép sem biztatók. És még avval sem vigasztalhatjuk magunkat, hogy nem tehetünk róla, a vaskényszer nyakunkra veti magát, ám lássuk, miként menekszünk meg alóla.

Nemcsak hogy az állami bevételek kevés kivétellel mind csökkenő, még pedig jelentékenyen csökkenő irányzatot mutatnak, hanem a mire eddig oly büszkék voltunk, a magyar államvasutak igazán észbontó krízissel fenyegetik az országot.

Nem mi mondjuk, hanem egy fővárosi lap, névszerint a »Magyarország« azt állítja, hogy nem kevesebb mint 360 millió az az összeg, a melyre szükségünk van, hogy a magyar vasuti hálózatot normális helyzetbe juttassuk. Tekintettel, hogy az üzleti év is 360 nappól áll, egy éven át naponként egy kerek milliót kellene előteremtünk, hogy egy év alatt meg legyen az a háromszázhatvan millió, mely óriási összegre azonban már most, vagy legalább is a legközelebbi jövőben, tehát jóval ennek az egy évnek letelte előtt kellene szert tennünk.

Az 1894. évi állami költségvetésünk 463 millió volt az 1895. évi több, mint 470 millió s most jön a tetejébe a vasutaknak szükséges 360 millió.

Igazán azt kell óhajtánunk, hogy lap-társunk értesülései ne legyenek igazak, hanem csak hibás információon alapulók, mert különben a pénzügyi tönk elkerülhetetlen.

Jól tudjuk, hogy egy állam, egy nemzet háztartásánál nem lehet kicsinyes szempontból kiindulni, de az bizonyos, hogy még az állam vagy nemzet sem feszítheti túl a hurt, ha csak beláthatlan

zavarokat nem akar földézni, melyek alatt azután mindenki szenved.

Az állam ereje utóvégre is az adózó polgárok fizetési képességen nyugszik, ez viszont a föld termő erején és az általános kenyérkereseti viszonyokon. Már pedig ezek a tényezők akár együttvéve, akár egyenként nem kimeríthetetlenek s azonfölül még mindenféle, fölünk egyáltalában nem függő s általunk épenséggel nem szabályozható külbefolyások kényszerítő hatása alatt állanak.

Csak akkor nézhetnénk nyugodtan a jövő elé, ha egyre növekedő szükségleteinkkel szemben jövedelmeinket is ugyanabban az arányban fokozhatnók — és a legkevesebb, mert igazság szerint annál jobb arányban kellene fokoznunk, ha volna mód benne, hogy mindig egy löféjjel előbbre legyünk a bevételekkel.

És mi még tovább is akarunk haladni a mindenféle államosítás útján, a mi pedig mind pénzbe kerül.

Jól emlékszünk, hogy mennyire szidtuk az abszolút korszakot és embereit, a miért oly rengeteg adóssággal tetézik a lenyűgözött magyar nemzetet — nos most már összehasonlítást tehetünk az abszolútizmus gazdálkodása és az önrendelkezési jogát visszanyert alkotmányosságunk gazdálkodása között. Hiszen az az idegen gazdálkodás valóságos kis Miska volt a mi honi gazdálkodásunkhoz képest.

De még mindez sem volna baj, ha nemcsak költségezésünk, hanem egyéb tekintetben is igazi gavallérok lehetnénk és volnánk, ha általános gyarapodás és közmegelegedés jellemezné hazánkat, ha a nagy költséggel létesített reformok valóban is a nemzeti haladással egyértelműek volnának, mert akkor a nemzetben lakó öserő leküzdéné a pénzügyi nehézségeket is, melyek utóvégre még mindig csekélyebbek azoknál, a melyek akkor állának elő, ha nemzeti létünkért kellene sikra szállanunk.

Azonban ép az a szomorú, hogy köz-

állapotunkban félre ismerhetetlen a hanyatlás, melyet csupa kapkodással nem lehet orvosolni, hanem csupán öntudatos nemzeti politikával, mely nem külföldi kétes értékű intézményekkel kívánja a nemzetet boldogítani, hanem arra fekteti a fősúlyt, hogy a saját magunkból kisarjadzott intézményeket ápoljuk, fentartsuk, megerősítsük és fejlesszük és elsősorban önmagunkban keressük az államföntartó erőt.

A kiegyezési tárgyalások kezdete.

Lukács László pénzügyminiszter és Daniél Ernő kereskedelemügyi miniszter Bécsbe utaztak. Báró Bánffy Dezső miniszterelnök a jövő hét elején szintén Bécsbe megy. A miniszterek utazása az Ausztriával fennálló vám és kereskedelmi szövetség küszöbön álló megújítása kérdésével áll kapcsolatban.

Az új bünvádi eljárás.

A képviselőház igazságügyi bizottsága, december 13-án tartott ülésében folytatta az új bünvádi eljárásról szóló törvényjavaslat tárgyalását. Ez az ülés kiváló fontosságú volt, mert ebben döntöttek azon kérdések fölött, melyek szoros összefüggésben állanak a védelem szabadságával.

A bünvádi eljárás 42-ik szakasza ugyanis megállapítja, hogy a védőügyvéd letartóztatott vagy vizsgálati fogságban levő védencével hatósági személy ellenőrzése nélkül is érintkezhetik, ezt azonban a vizsgáló bíró a vizsgálat érdekének czime alatt bármikor korlátozhatja és erre az esetre az érintkezést a javaslat csakis hatósági személy közbenjöttével engedi meg, kivéve, a ha vádirat be van adva, mert ez esetre a javaslat minden körülmények közt megengedi az érintkezést. Ezzel szemben Visontai Soma nagy horderejű indítványokat tett a védelem szabadságának kibővítése és megóvása érdekében, amely indítványokat a bizottság hosszabb vita után s miután azokhoz Erdély igazságügyminiszter, Chorin Ferencz, Polónyi Géza, Komjáthi Béla, Haviár Daniél és Veszter Imre hozzájárultak, a bizottság elfogadta.

Visontai Soma indítványai nagyon sokat módosítottak az eredeti javaslaton. A javaslat

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Magzavart műélvezet.*)

Pözl E. után Dr. Margitai.

Tisztelt Uram. Levele sokkal hosszabb, hogysem azt egész terjedelmében közölhetném; rövid kivonatot adhatok belőle csupán, végül feleletet rá ha ugyan jut eszembe valami. Ön különöznek tünteti fel magát levelében aki daczára a képző, előadó és zenei művészetek iránt érzett lelkesedésének, sohasem élvezheti ezeket, mert először is a legnagyobb mértékben ideges, másodsoroly »peches«, hogy minden előadásnál megzavarja, dühbe hozza valamely közlemben ülő felebarátjának helytelensége. Sohasem volt még színházban anélkül, hogy ne lett volna egy pomádés-tégely illátát terjesztő ifju a szomszédja — és a hajszag örültté teszi önt. Vagy pedig egy külvárosi szüzet tisztelt jobbjan, a ki, minél rettenetesebb dolgok játszódtak a színpadon, annál több narancsot »czuczlizott« — ami önt utálatra gerjeszti. Vagy természetes hölgy ült mellé a nagykereskedő-negyedből, aki folyton legyezvön magát, oly czugot idézett elő, hogy tekintettel a fenyegető fogfájás biztos veszedelmére, tökéletesen közönyössé lett a hős sorsa iránt. Vagy orvost hozott az ördög ön mellé, aki rettenetes jodoform szagot árasztva élénk képzeleteket idézett önben ama ragadós nyavalyákról, a melyeket a doktorok lelkiismeretlen könnyelműséggel hurczolnak el a színházba.

* Sz. G. barátomnak ajánlva.

Vagy végtére szerelmes pár került ön elé; összedugták a fejüket, s elvették a színpadra való kilátását.

Mindenféle női kalapfej került eléje, mielőtt még kibocsájtották az udvari színházakban a női kalap-tilalmat; a Rembrandt kalapot senki nem élvezte annyira, mint ön; e spanyolkalap életunttá tette; a legutolsó vadászkalapdívat pedig párbajt hozott a nyakára. Megkellett vinnia egy előtte ült dáma férjével, mert vak dühében hangos kifejezést adott ama véleményének, hogy az illető hölgy úgy fel van cziczomázva, mint egy »csengős szánska ló.« Soha sem volt szerencséje kalaptalan hölgy mögé kerülni, s ha beléptekor valamely óriási kalapmonstrum ötlött szemébe, meg se nézte jegye számát, biztosra vehette, az az ön helye. Annak okáért koszorut is tett Hoffmann intendáns koporsójára; a kegyelet ez ajándéka anonyim volt ugyan, de a szalagon ott ragyogott »Felejthetetlen jótévműnek.« Ez az ur volt ugyanis, aki valahára kivitte, hogy az udvari színházakban kalap nélkül jelenjen meg a szebbik, bár nem mindig a gyöngébb nem.

Önt tehát minden csekélység fölboszantja. A többi közt az is, hogy az operaház jegyszoldói mindig ki s bejárnak, mert természetesen gyakran az ajtó mellé kerül ön, amelynek csapdosása nemcsak a csapdosás perczében bosszantja, hanem annyira aggodalmassá teszi a következő csapdosások iránt, hogy elfojtott dühvel ül helyén, s azon töpreng, hogy pusztíthatná el a jegyszoldók egész fáját. Bántja önt, hogy nem ön a *bajor király*, hogy egymaga hallgathatná, egyedül élvezhetné az elő-

adást, megesküszik, hogy ha Münchenben laknék, szerezne egy parket-jegyet ezekre a magán-előadásokra.

De különösen egy eset hozta önt dühbe — s ez mai levelének szülő oka — mely eset az utolsó Rubinstein-Beethoven-koncert alatt történt. Szerzett egy öt forintos jegyet (ön itt azt a figyelemreméltó szójátékot koczkatatja meg, hogy rubinsteinreich-nek kell azon embernek lennie, hogy ilyen koncerteket látogathasson) de rossz szelleme két ur közé ültette önt, kik közül az egyik az »Apassionata« alatt az igazak álmára szenderült, a másik ellenben, egy fényes zsiros ábrázatu, veres orru, kis dísznő szemekkel ékeskedő ur, mérték felett bosszantotta önt, nemcsak, mert ki nem állhatja a kövéreket, hanem, mert az ülés »szörnyeteg mesés terhe alatt folyton nyögött és sóhajtozott.« Ezek az ön saját szavai: álljon értük jól, ha a »szörnyeteg« jogorvoslást találna keresni. De még inkább zavarta önt a »szörnyeteg« nyelvének basszus esettentéseivel ami azon benyomást tette önre, hogy a »szörnyetegnek nem tetszik valami Rubinstein zenéjében. A minthogy oda is szólott önnek egy D-moll szonáta végén. »No szomszéd ur, fád egy kalimpálás még ez is! halland csak a mi hernalsi zongoristánkat, mikor a főzőnek bálján talp alá muzsikál! Az ön feleletét lehetetlen reprodukálnom, mert, hogy őszinte legyenek, nekem is gorombának tűnik föl, — de hát irgalmas ég, ha az embert vérig szekirozzák, mint önt nem szabad »ebadta hizott disznaja« kifejezést annyira latolgatni!

Kérdi ön végezetre, mit tegyen az olyan

szerint meg volt ugyan állapítva, hogy a védő a letartóztatva lévő vádlottal szabadon érintkezhetik, de a vizsgáló bírónak fenn volt tartva, hogy a védőt e jogától, ha szükségesnek látja, megfoszthatja. Visontai indítványa folytán e szakaszt úgy állapították meg, hogy midőn a vizsgáló bíró a vizsgálatot a maga részéről befejeztnek jelenti ki, akkor megnyílik a védőnek a joga, hogy a vizsgálat folytatására és pótlására nézve még a vádirat benyújtása előtt indítványokat tehet és a vádirat benyújtása után letartóztatott vagy vizsgálati fogságban levő vádlottal minden körülmények között s a nélkül, hogy ettől bármilyen okból eltiltható volna, ellenőrzés nélkül szabadon érintkezhetik.

Visontai második indítványa az volt, hogy ha a nyomozati stádiumon a bűnper már túl van és az ügy már a bíróságnál van, akkor a védő és a vádlott közötti érintkezésnek a javaslat által megengedett korlátozása csakis bírói tag közbejöttével, nem pedig más hatósági személy, vagy ügyész által történhetik.

Végül volt Visontai Somának egy harmadik indítványa is, amely szerint a védelemnek ez a szabadsága a vizsgálati iratok betekintésére is kiterjesztetik. E tekintetben is a bizottság határozatát koncessziókat tett a védelem szabadságának, amennyiben az eredeti javaslat szerint az összes iratok ugyan betekintheők, de ez a jog czélszerűség okokból korlátozható; a bizottságnak ma elfogadott álláspontja szerint ellenben, akkor, amidőn a vizsgáló bíró a maga részéről a vizsgálatot befejeztnek jelenti ki, már ezen időtől fogva az összes iratok a védő által minden korlátozás nélkül betekintheők.

Temészetesen, ha korlátozás nem történik, úgy már a vizsgálat első stádiumától fogva mindvégig betekintheők az iratok, de még korlátozás esetén is, a vádlott kihallgatási jegyzőkönyve és szakértői indítványok minden körülmények között betekintheők.

Ezen indítványok elfogadásával a bűnvádi eljárás javaslat sokkal szabadelvűbb álláspontot foglalt el a védelem tekintetében, mint Európa bármely államának bűnvádi perrendtartása.

Fölmentés a házasság kihirdetése alól.

Több anyakönyvi hatóság utbaigazítást kért a belügyminisztertől a házassági kihirdetés alól való fölmentésnél követendő eljárás tárgyában. A miniszter ezekben adta meg az utbaigazítást:

Minthogy a fölmentés magát a kihirdetést helyettesíti, kérelmezésénél csakugy igazolni kell a házasság törvényszabta kellékeit, s csakugy föl kell

mutatni a megszabott okmányokat, mint a kihirdetés elrendelésének kérelmezésénél. Azonban valamint a kihirdetés elrendelésére illetékes anyakönyvvezető felmentheti a feleket bizonyos okiratok felmutatása alól, ugyan erre joga van a kihirdetés alól való fölmentésre nézve az illetékes hatóságnak is. Noha tehát a fölmentés kérdésében eljáró hatóság tartozik megvizsgálni, fenforognak-e a házasság törvényszabta kellékei s a fölmentést csak erről való meggyőződés alapján adhatja meg; ez a körülmény egyáltalán nem mentesíti a házasságkötésnél közreműködő polgári tisztviselőt attól a kötelezettségétől, hogy ha a kihirdetés alól fölmentés adatott is, a maga részéről szintén teljes szigorral megvizsgálja, fenforognak-e a házasság törvényszabta kellékei; és a mennyiben ezeknek a fenforogás nem igazolható, a házasságkötésnél való közreműködést megtagadni köteles.

Hogy mely méltányossági okok alapján adható fölmentés a kihirdetés alól, arra nézve nem adhatni kötelező utbaigazítást, mert a fölmentés éppen arra való, hogy oly esetekben, midőn különleges viszonyok indokolják, a feleknek megadassék a lehető könnyítés. Ezek a viszonyok pedig igen különbözők lehetnek s egyenkint nem sorolhatók fel. A konkrét eset szempontjából kell mindenkor mérlegelni, forognak-e fenn oly körülmények, melyek alapján méltányos a fölmentést megadni. A mi pedig a fölmentés kérdésében való hatósági illetékeséget illeti, erre nézve azok a szabályok irányadók, mint a kihirdetés elrendelésénél. Ha tehát a kihirdetés elrendelésére különböző törvényhatóságok területén működő anyakönyvvezetők egyaránt illetékesek, a fölmentésre is illetékesek mind ama törvényhatóságok első tisztviselői; s valamint a kihirdetés elrendelésére illetékes anyakönyvvezetők, úgy a fölmentés tekintetében illetékes törvényhatósági első tisztviselők közt is szabadon választhatnak a felek.

Lapszemle.

Budapest, 1895. decz. 14.

A »Magyar Állam« »Két főpap« című Székesfejérvár és Győr püspökének beszédeire azt mondja: e két hatalmas főpapi kijelentés előzetes megbeszélés nélkül bár, de valósággal kiegészíti egymást. Mert az igaz katolikus szívek együtt, egyszerre dobbannak, a meggyőződés az agynak, a szívnek ugyanazon idegeit hozza rezgésbe s azért, akik szent hitünket egyházunkat egyformán ismerik és szeretik, eszméikben, nyilatkozataikban mindig megtartják egymással a harmóniát.

A »Hazánk« »Társadalmi oppozíció« alatt azt mondja, hogy a politikai erkölcsök a tár-

sadalmat megmozgatták és a társadalmi oppozíció megszületett, erejét gyarapítja a kormány minden félszege s nekünk éppen ebben az ellenzékben van reményünk, hogy a rideg formalitásban gyökerező hatalmat az az ős erő löri meg, a mely soká szunyadt, de végre életre ébredt.

A »Nemzet« »Az osztrákok és a kiegyezés«-ről azt mondja, hogy az úgy a Lajthán mint innen az mind nagyobb arányokat ölt és hogy annak létrehozatala bizonyára csak nagy nehézségek után fog sikerülni.

A »Pesti Napló« »Tul a Lajthán« című cikkében az osztrák viszonyokat fejtegetve azt mondja: nem akarunk dicsekedni s hazai viszonyainkat nem akarjuk fényesekké és világossakká tenni akképp, hogy sötét háttér gyanánt jelentetjük meg mögöttük az osztrák viszonyokat. De eltagadni és szépitni sincs okunk a lajtántuli állapotokat, amelyek komor képe kidomborodik magának az osztrák miniszterelnöknek legújabb költségvetési beszédéből.

A »Magyarország« »Csökkenő bevételek« alatt azt írja: az államvasutak bevételei az év első tíz hónapjában — ezt mondja a legújabb hivatalos kimutatás — három millió forinttal csökkentek.

Eddig a csökkenést, mit, mi hiteles adatokkal mutattunk ki, mindannyiszor leczáfolták, most azonban az államvasuti igazgatás és a kereskedelmi kormány, úgy látszik, megadják magukat a régi bűnök kikerülhetetlen következményeinek s szótlanul adják ki hónapról-hónapra az az immár stereotip jelentést, hogy az államvasutak bevétele hanyatlík és folytonosan hanyatlík . . .

Hogy miképp lehetne fedezni a fenti óriás összeget, az iránt még nem jött tisztába a kormány.

A »Nemzeti Ujság« »A politikai erkölcsök« című cikkében ezeket mondja: nem csupán eszmék és ideák járnak a körforgó tánczot, hanem ugyanezt cselekszi, e bolondul forgó sártekén, a becsület, az erkölcs is. A ki ismeri a történelem lapjait, az tudja, míg egy-egy lapja fényesen ragyog az erkölcsök diadalától, addig másik levelére a becselenségek sötétje borul. Kivételek mindenben mindig voltak, de mi csak az általánosságról akarunk szólni. Egy-egy korszakban mintha járványszerűleg lépne fel a romlott erkölcs, mely egyaránt rongja meg

boldogtalanul agyonkínzott, ideges műértő, mint kegyed? Csak egy tanácsom lehet, csak az óvhatja meg önt a további bosszantástól, ám-bár nem tudom, megfogja-e szerezni önnek az oly fájdalmasan nélkülözött zavartalan műelvezetet:

Tömesse ki magát!

Én meg ajánlom magamat.

Ha az asszony szemrevaló.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Polezner Árpád.

Fekete Dávid tul volt már a negyvenen, de azért még sem ütötte meg a katonamértéket. Tudja az ördög, hogy volt, mint volt, elég az hozzá, hogy Fekete Dávid világéletében törpe volt s nyolcz éves korától nem nőtt egy milliméternyit sem.

Fekete Dávid ezekután arról nevezetes, hogy a felesége csinos, szemrevaló asszony és hogy ő ezt a takaros asszonyt napjában kétszer-háromszor megveri.

Abban a házban lakik egy órás-legény, a ki háromszor nagyobb Feketénél, a karja olyan vastag, mint Fekete dereka és ezt az órás-legényt egyszer annyira megverte Fekete, hogy két hétig nyomta az ágyat utána.

Ezekből valószínűnek látja az olvasó, hogy Fekete daczára, hogy törpe, erős volt, féltékeny volt s hogy leginkább az órás-legényre gyanakodott.

Már négyszer-ötször kijelentette a házmes-

ternek, hogy fölmond, elköltözik, ha az órás-legénynek föl nem mondanak.

Az asztalt és székeket rendesen kihordozta az udvarra, de mikor látta, hogy a ház-mester nem igen törődik vele, hát visszahurcolkodott és csak két hét múlva mondott újra föl.

Egy este későn s rosz kedélyállapotban tért haza Fekete.

A folyosón egy sötét alak surrant el előtte s ő a meglepetéstől lélekzetet se tudott venni. Egy sötét valami volt, lehetett macska vagy talán még kisebb valami, de Fekete megesküdött volna rá, hogy az órás-legény volt.

A vér elborította a szemét, indulat, harag háborgott benne s durván lökte be az ajtót.

— Ki járt itt? riadt az asszonyra.

Nyugodt választ kapott.

— Senki.

— Hazudsz! kiáltotta a törpe s egyik kezével fölkapaszkodott az asszony torkához s a földre teperte. Mikor az ütésektől az ő karja is elalélt, ott hagyta a földön s elment egy bormérésbe.

Kint a hűvös éjszakában elgondolkozott a történeteken s abban nyugodott meg, hogy rendén történt minden és hogy az asszonyt még egyszer megveri.

Az órás legényre most már nem haragudott. Belátta, hogy ő sem tenne másképp, ha alkalmat nyujtanának neki.

A bormérésben egy ócska lámpa pislogott, rosz dohányfüst sürítette a levegőt s egy sarokban négy-öt mesterlegény huszonegyezett.

Ott volt az óráslegény is és az adta a bankot. Nyert itten is, nyert ottan is, szépen gyűltek a tányéron a hatások.

— Veszett szerencséd van!

— Két óra alatt harmincz forint nyereség! jegyezte meg az egyik czimbora.

Ez a két óra szegyet ütött Fekete fejébe, aki egy harmadik asztalnál üritgette a poharat. Az órás legény itt játszik, bankot ad s nyer két órán keresztül!

— Hát csakugyan ártatlan lenne az az asszony?

Lehorgasztotta a fejét s elgondolkozott.

Azután rendelt két üveg bort, zsebredugta s megindult hazafelé.

Majd megbékíti az asszonyt, szép szóval lesz hozzá s elborozgatnak csöndesen.

Milyen jó is ugy!

Fekete ebben a perczen úgy gondolta, hogy ő lesz a világ legboldogabb embere s nagyon, de nagyon megbecsüli a feleségét.

Mikor az ajtóhoz ért, hát kopogtatott illedelmesen.

Az ajtó nem nyílt föl.

Kopogtatott még egyszer, kétszer, tizszer, de nem hangzott belülről felelet.

Lázás kétségbeesés vett rajta erőt.

Neki nyomta az egyik vállát az ajtónak, mire az kirepült a sarkából.

Az asszony ott feküdt a földön, mozdulatlan, élettelenül. Mellette volt egy pohár, melyből fölhajtotta a mérget.

Fekete ekkor fakadt sirásra életében először.

hatalmasok és gyengék, gazdagok és szegények szívét-lelkét.

Kinek fáj a világ erkölcstelensége, az ne sokat időzzék a történelem ily sötét foliánsai mellett, hanem fordítson egy lapot és feltalálhatja a vigaszt. A mai korszak történelmünk egy szintén imént jelzett lapját, egyikét a leg-sötétebbeknek képezi.

A **Magyar Hírlap** »Járvány nincs« cím alatt azt írja: a főfizikus ur pedig épp az imént jelentette a székes főváros böles köz-igazgatási bizottságának, hogy az egészségügy a fővárosban nem fordult rosszabbra, járvány nincs.

A doktorok felbonczoltak — változatoság kedvéért — nem valami kadáveret, hanem egy szerencsétlen vízvezetési csövet, melynek tartalmáról konstataáltak, hogy tele van a tífusz bacillusai. Ez pedig csak egy cső volt, mely nem egyetlen a maga nemében s tartalmánál fogva rokonságban áll a főváros vízvezetési csöveinek nagy családfájával.

S mindennek dacára hivatalosan kimondják, hogy nincs járvány, pedig inkább óvintézkedéseket kellene tenni, semmint a betegséget titkolni.

A **Budapesti Hírlap** »Az olaszok Afrikában« cím alatt jóslja: hogy az amba-aladzsii csata Olaszország afrikai politikájában könnyen forduló pontot képezhet.

Az **Egyetértés** »A méltányos szomszédok«-ról a kiegyezés alkalmából azt írja: a dolog úgy áll, hogy azokkal a szerföltt dühös osztrák urakkal, kik velünk semmi közösséget ismerni nem akarnak, mi épen ez okból nagyon könnyen juthatunk egyező véleményre, ellenben azoktól a nagyon barátságos uraktól, kik mindenkép csak a békés megegyezést és a szoros kapcsolatot óhajlják fentartani mi velünk, épen ez okból nagyon is kell féltenuk nemzeti éléstárunkat s ez okból bármily méltányosak akarnak is lenni, ovatosságra van szükségünk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A főrendiház ülése.

December 14.

A főrendiház ma délelőtt tizenegy órakor igen csekély érdeklődés mellett ülést tartott Szilávy József koronaőr elnöklete alatt. Ülés elején Szilávy elnök mély részvétellel jelentette, hogy Jankovich László, a főrendiház tagja elhunyt. Indítványát, hogy a főrendiház jegyzőkönyvileg fejezze ki részvétét, egyhangulag elfogadták.

Az elnöki előterjesztések s a gazdasági bizottság jelentéseinek meghallgatása után, a főrendiház tudomásul vette az igazoló bizottság jelentését a főrendek névjegyzékének folytatóságos kiigazításáról.

Az 1896. év első negyedében viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadások tárgyalásánál Zay Miklós gróf szólalt föl. Kijelenti, hogy a törvényjavaslatot elfogadja, de felhívja a kormány figyelmét a mezőgazdasági bajokra és sürgeti azok gyors és alapos orvoslását.

Elismeri, hogy az agrár-kérdések terén némi haladás mutatkozik, de azért a még megoldásra váró kérdések száma tömegtelen. Így, hogy egyebet ne emlitsen, a vám visszaéléseket sem szüntette meg a kormány. Foglalkozva a horvát ügyekkel, követeli, hogy a magyar befolyás a Dráván túl is biztosíttassék s a kormány gondoskodjék a Horvátországban élő magyarok erkölcsi és anyagi érdekeiről.

A parlamenttől mindaddig eredményes működést nem vár, míg a parlamentben meg nem alakul az agrarius-párt, mely megvédje a gazdák érdekeit.

Röviden érintette az egyházpolitikát is s azt mondja, hogy az egyházpolitikai reformok

válság elé sodorták a protestáns felekezetet, méltányos tehát, hogy a protestáns egyház kellő államségélyben részesíttessék. Kéri a miniszterelnököt, hasson oda, hogy az erdélyi evangélikusok egyesüljenek a magyarországi evangélikusokkal, hadd valósíttassék meg az unió e téren is.

Zichy Nándor gróf volt a következő szónok. Sürgős szükségnek tartja ő is a mezőgazdasági bajok orvoslását a földbirtokosok, a nép érdekében. Azzal még nem segítünk a bajon, hogy gyanúsítjuk, megrágmazzuk ez irányzatot, mely az agrarius bajok orvoslásának jel-szavát írta zászlójára.

A kormány folyton a nép bizalmával kérkedik; vajjon a kormány megkérdezte-e a népet, hogy akarja-e az egyházpolitikai reformokat vagy nem? Hol itt a bizalom? Vagy a bizalom az olyan választásokban nyilvánul meg, a minőket a művelt világ szűgyenére a kormány az utóbbi időkben rendeztetett?

Az indemnityt megszavazza ugyan, de azzal a megjegyzéssel, hogy a kormány iránt a legcsekélyebb bizalommal sem viseltetik.

Zichy Nándor támadására Bánffy Dezső báró felelt. A választási visszaélésekről szóló tudósításokat egyoldalulaknak mondotta, melyeknek semmi alapjuk nincs. De mondott Bánffy még egyebet is, melyen mindenesetre ámulni fog az egész ország. Kijelentette, hogy az ellenzéki pártok politikájának nem lévén semmi tartalma, a pártok csakis személyes támadások scenirozásával tarthatják fen magukat s ezek a személyes támadások okozzák azt, hogy a képviselőház a költségvetéssel mindeddig nem végezhett.

A miniszterelnök ezen talpraesett fejtegetései után a főrendek az indemnityt elfogadták.

Minden vita nélkül elfogadták ezután az ujonczmegajánlásáról, több helyi érdekű vasut engedélyezéséről, a jelzalogos kölcsön-követelések bizonyos átruházással adandó bélyeg- és illeték-kedvezményekről, egy millió koronának az ezredéves ünnepélyek alkalmára veretéséről és a magy. kir. államvasutaknál folytatólagosan eszkozlendő mozdony-beszerzési és műhely építési költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatokat.

Ezzel a napirend kimerítettett.

Ülés végén Zichy Nándor gróf indítványozta, hogy a karácsonyi s ujévi ünnepek alkalmából az elnök a főrendiház hódolatteljes üdvözlését a trón számolyához juttassa.

A főrendek Zichy Nándor gróf indítványát lelkes éljenzéssel fogadták.

Az ülés 12 $\frac{1}{2}$ órakor ért véget.

NAPTÁR.

— Deczember 15. —

Vasárnap. Póm. kath. Valerián. Prot. Valerián. Gör. kel. Szofoni. Izr. 28.

Nap két 7 óra 24 p., nyug 3 óra 55 p. Hold kette 7 óra 0 p., nyug. 2 óra 36 p.

- Decz 15. A herettyó-ujfalui izr. nőegylet bálja.
 „ 15. A Fyermekbarát egyesület választmányi ülése.
 „ 15. A 48-as népkör felolvasó-estélya.
 „ 16. Biharmegye állandó választmánya ülést tart.
 „ 16. Iparos-tanoncz iskolai bizottság ülése.
 „ 18. A vármegye rendes évnegyedes gyűlése délelőtt 9 órakor.
 „ 20. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
 „ 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.
 Jan. 12. Nagyváradai ipartestület zárkörű táncestélya.

Hol van ő?

— Kié a Hauptreffer. —

Kerestelik egy halandó,
 Ki hauptreffert csinált vala —
 Hol van ő? ki ő? merre jár?
 Foga ép-e? van-e haja?

Férfi-e? nő-e? azután
 A sok pénzzel vajj mit csinál?
 Ezt vitatják mindenütt most
 Müllernél s Walter Tóninál.

A laplárs családapája
 Tegnap óta nem kesereg —
 Kishirdetés útján kérdi
 A hauptreffert ki nyerte meg?
 A válaszra hét lánya vár,
 S barna ifjúról álmodoz —
 Ezalatt a papa pedig
 Lelkendezve kutat, nyomoz.

Mulató ur, persze mágnás
 És elverte a vagyonát —
 Kiváncsi ő is, ki nyerte
 A négyszázezer koronát.
 Egy agg szűz, vagy egy szakácsné,
 Tárt karokkal hajlik felé:
 Behunytt szemmel kísérné
 Anyjánj szemező elé.

Detektiv az egész város,
 Sejtik, hogy itt van az a nyerő
 Gyanút kell, ki konflison jár
 S a kocsmában köllekező.
 A nőegylet boszankodik,
 Bagos nem épít iskolát —
 Bizonyos úr bizonyára
 Elásta a sok koronát,
 A négyszázezer koronát.

Arpadus.

A millenniumi ünnepélyek központja.

— Hódoló felvonulás a király előtt. —

A magyar nemzet ezer éves fennállása alkalmából rendezendő ünnepségek legkimagaslóbb mozzanata az országos kiállítás és az a nagyszerűnek tervezett díszfelvonulás, a melylyel király ő Felsege előtt mutatják be a magyar nemzet hódolatát.

A díszfelvonulásra vonatkozólag a belügy-miniszter a következő leiratot intézte a polgármesterhez:

A magyar állam ezer éves fennállásának emlékére a jövő év folyamán tartandó ünnepélyek ő Császári és Apostoli Királyi Felsege legmagasabb szentesítésével ellátott tervezetnek legjelentősebb részét és a rendezendő ünnepélyek tulajdonképeni középpontját a koronázás évfordulóján június hó 8-án végre menő ünnepélyes hódoló felvonulás képezi.

Az ő Felsege előtt a budai királyi várakban a legmagasabb uralkodóház fenséges férfi és nő tagjai jelenlétében elvonuló hódoló menetet megnyitni a magyar törvényhatóságok és Horvát-Szlavonországok bandériumainak van fenntartva, — ezeket követik a törvényhozó testület mindkét házának tagjai díszfogatokon, a koronázás alkalmával szokásos 11 országos zászlóvivő elől lovagolása mellett.

Az egész nemzet hódolatának bemutatása után a díszmenet a Nagyboldogasszonyról nevezett budavári főplebánia-templom elé vonul, a hol hozzá a 3 nappal előzőleg közszemlére kitett szent korona és a koronázási jelvények hat lovas dísz hintón a koronaőrök és a koronaórség kíséretében csatlakoznak.

Ezután az egész menet díszkíséretét képezi a szent koronának a törvényhozó testület mindkét háza által az országgház kupola termében tartandó együttes ünnepélyes ülésre vezető útjában.

Az ország törvényhatóságai és időktől fogva mindenkor oly kiváló szerepet vittek hazánk történetében, azzal annyira össze vannak forrva, hogy az ezredéves multnak a király és nemzet együttes közreműködésével tervezett megünneplésénél s különösen az ünnep legjelentősebb részénél sem hiányozhatnak.

Meg vagyok győződve, hogy a város közönsége hazafias örömmel felkarolandja az alkal-

Folytatás a mellékleten.

mat, hogy törvényhatóságát a jövő évi június hó 8-iki magasztos ünnepélyen szereplő bandériumokban régi hirnevéhez méltón képviseltesse.

Minden hazafi sziv átérzi a közelgő örömtünetek messzehatóságát, s azok sikerét és fényét mindenki legjobbtelhetsége szerint iparkodik emelni, nem kérdéses tehát, hogy midőn az egész magyar nemzet mutatja be ünnepélyes felvonulásban alattvalói hódolatát, a városlobogója is jelen lesz és hódolatteljesen fog meghajolni a társ törvényhatóságok lobogóival együtt szeretett koronás királyunk előtt a mint hogy a város czimere sem fog hiányozni a dísz kíséretben a mely a nemzet legdrágább palladiumát Szent István koronáját környéző az országháza vezető emlékezetes útjába.

A magyar törvény hatóságok bandériummai élére a belügyminiszter- a Horvát-Szlavon országi bandériumok élére pedig a Horvát-Szlavon, Dalmát ország bán fog állani.

Mint hogy pedig a bandériumok szervezése előre láthatólag hosszabb időt fog igénybe venni, felhívom a város közönségét, hogy a törvényhatósági szervező bizottságot mielőbb alakítsa meg s a kitűzött cél érdekében szükséges lépéseket haladéktalanul tegye meg.

Tájékoztatóul megjegyzem, hogy a milleniumi bandériumnak központi egységes szervezésére és irányítására hivatott bizottság megalakítására Báró Orczy Béla ország bíró és gróf Andrássy Tivadar, országgyűlési képviselő v. b. t. tanácsosok, valamint gróf Eszterházy Mihály országos képviselő ur kérték fel s hogy addig is míg az említett központi bizottság működését megkezdheti, annak alelnöke gróf Andrássy Tivadar ur. (Budapest II. ker. fő ut 17) készségesen lesz szives a közvetlenül hozzá intézett kérdésekre bővebb felvilágosítást adni. Budapest 1895. évi december 12-én.

Perczel s. k.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Somnervirh-tele bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégénél Kishíd-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Fauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

Városatyák választása.

— Az elégedetlen polgárok. —

A városatyá választás f. hó 22-én, minden barátságos »megegyezés« daczára, aligha fog oly simán lefolyni, mint sokan gondolják. A választópolgárok tekintélyes része éppenséggel mincs megelégedve a szabadelvű párt választmányának városatyá jelölésével.

Sérelmesnek tartják, hogy pl. egyetlen r. kath. plébános sem tagja a törvényhatóságnak s most Dencs János esperes-plébános jelöltetését is eljuttették. A Réten lakó polgárok zokon vettek, hogy kérelmüket nem méltatták figyelembe. Várad-Olasziban valószínűleg mozgalom indul meg a polgárok közt mindkét irányban. Ujvárosra nézve sem bevégzett tény még a »béke«. A polgárság igen jelentékeny része éppenséggel elégedetlen a megállapított névsor egy részével. Különbösen a 48-as párt is csak ma délelőtti állapotodik meg véglegesen a városatyá jelölésekre nézve.

A várad-velencei és váraljai választók közt legtöbb árnyalat van. Annyi jelölt nevét hangoztatják, hogy csak Katonavárosból ki lehetne állítani mind a 31 városatyát. A komolyabb ellenzék, melynél az intelligensebb polgárok csoportosulnak, hajlandók a szabadelvű párttal kötött pactumot betartani, de sok akad köztük, aki — magyarán szólva — nem hisz az Ullmann-pártnak.

Attól félnek, hogy a kinyomott listából túrlíni fogják a választásnál az ő jelöltjeiket. A v.-velencei választásoknál különben a megválasztottak közt legkevesebb szavazatot kapott városatyá jut a Szilágyi Mór örökébe s ennek megbízatása nem hat évre, szól, hanem csak három évre, vagyis 1898 december végéig.

A választás alkalmából Sal Ferencz polgármester falragaszokat bocsátott ki, melyben közli a tudni valókat. Felsorolja a kilépő városatyák neveit, a jövő évre megállapított virilisek névsorát.

A választás mind három város részben vasárnap, december hó 22-én délelőtti 9 órakor kezdődik s megszakítás nélkül délután 4 óráig tart. Választási helyiségekül Olasziban a kisvárosházát, Ujvárosban a Fekete Sas és V.-Velenczén a kolozsvári-utczai 33. számú házat jelölte ki a polgármester.

A falragaszban a polgár- vagy a választókat komoly, higgadt magatartásra hívja fel.

A 48-as párt, mint fentebb említettük, ma délelőtti tarja a jelölések tárgyában értekezletét. Erre nézve a következőket bocsátotta ki a párt elnöke:

Meghívás.

A Nagyvárad függetlenségi és 48-as. párt választmányja tagjait felkérem a December hó 15-én azaz Vasárnap délelőtti 11 órakor Pártkörhelyiségében tartandó választmányi gyűlésen, megjelenni, méltóztassanak.

Gyűlésünk tárgya: az e hó 22-ik napjára kitűzött Városi törvényhatósági bizottsági tagok választására vonatkozó megállapodások, s a választandó tagok kijelölése

Paksy Gusztáv,

A nagyvárad függetlenségi és 48-as pártelnöke.

* Esterházy herezeg kiállítás tárgyai. A győr-sopron-ebenfurti vasut Pordányi állomásról utnak indult már az a kilencszázötven darabból álló küldemény, melyet Esterházy Pál herezeg fraknói és kismartoni várkastélyaiból az ezredéves kiállítás hadtörténelmi csoportja számára átengedett. Ez a gyűjtemény valóságos muzeum lesz. A történelmi főcsoport igazgatósága külön helyiséget rendez be számára s ennek a falait 57, szintén a fraknói várból származó régi arczkép fogja ékesíteni.

* Óváció Szmekta Györgynek. Meleg óvációban részesítette tegnap a várad-velence váralja s csillagvárosi tantestület egyik volt kiváló tagját Szmekta Györgyöt, az alkalomból hogy tőle mint szeretett kartársától — ki 42 évi fáradságos munka után nyugdíjaztatott — hivatalos bucsut vesz. Istvánffy József testületi elnök élén megjelentek: Makai Katalin, Varga Teréz, Istvánffy Karolin, Tóth Mária, Farkas Róza, tanítónők. Markovits Pál, Tóth Imre és Ludvig Béla tanítók. — Istvánffy elnök lendületes beszédben méltatta a derék paedagógus érdemeit, melyeket mint tanító s részint mint polgár e városrészt fejlődésében s a népnevelés terén elérnie sikerült. Átadja a testület jegyzőkönyvi kivonatát, melyben távozását sajnálja s emlékéit megörökíti. »Munka után édes a pihe-és« adja az ég ura hogy azt megelégedésben még sokáig élvezhesd — fejezte be szavait a szónok. Ezután az ünnepelt könnyes szemmel s meghatottságtól remegő hangon köszönte meg a kitüntetést, ama meleg óhajának adva kifejezést, hogy őt az összekötő kapocs, a kartársi szeretet nyugalomba vonulása után isa tanító-sághoz fűzi, mert ugymond — a külsőség nem lehet irány adója a belső melegségnek. — A bucsuzás kedélyes lakomában nyert befejezést. Tanítóink önmagukat emelték, midőn mintaszerű pályatársuk távozását szeretetük nyilvánításával megtisztelték.

* Vissza az őshazába. Zichy Jenő gróf ki csak a nyár elején tért vissza kaukázusi utazásából nem sokára ismét visszatér az őshazába, hogy az első expedíció alkalmával szerzett gyűjteményét kiegészítse. A gróf e hónap 18-án reggel indul el fáradságos ut-

jára, amelyre azonban most komornyikján kívül az első expedíciónak csak egy tagja Cseling Adrián tanár kíséri el. Tekintettel a kulturális célra, a bécsi orosz nagykövetség kieszközlte, hogy a gróf most is ugyanazokat az engedményeket kapja az orosz kormánytól, amelyeket az első utazás alkalmával. Az utleveleket már meg is kapta a gróf, aki körülbelül Márczius hónap végéig marad a kaukázusban.

* A járványbizottság ülése. Nagyvárad város járványbizottsága a folyó évi december hó 17-ik napján délelőtti 11 órakor a városház tanácsstermében, Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester elnöke alatt, ülést tart.

* Elmaradt matiné. A Szigligeti társaság mára hirdetett matniéja, közbejött akadályok miatt elmaradt.

* A szeszregale ügye. A Nagyváradon 1896. év január 1-től szedendő szeszregale ügyében tegnapelőtti tartották meg a tárgyalást a városházán. Laptársaink erre nézve közölték, hogy a regale bérletét az eddigi bérlő Ullmann Izidor nyerte el. Illetékes helyről nyert információk alapján közöljük, hogy a szeszregale bérletét nem adták ki Ullmann Izidornak, csak a regalebérek beszédésével lett Ullmann Izidor megbizva.

* Irtóháboru a hamis borok ellen. Terjedelmes leiratot intézet Perczel Dezső belügyminiszter Nagyvárad város közönségéhez, a melynek bevezetésében a miniszter részletesen kifejti, hogy a hamis borok készítése és forgalomba hozása ellen alkotott törvényt nem hajtják végre kellő szigorral, ép azért a bortermelés, borkereskedés és borfogyasztás szempontjából kiváló fontossággal bíró törvénynek tanulmányozását és szigorú szem előtt tartását figyelembe ajánlja, különösen a rendőri hatóságoknak, s együtt figyelmezteti őket, hogy a törvény ellen vétőket ne csak feljelentések után üldözzék, de gyakran saját iniciatívájukból is indítsák meg az alapos gyanuokok nyomán a kihágási eljárást.

* A reáliskola építése. A nagyvárad főreáliskola palotájának építője Knapp Ferencz tegnap terjesztette be a kereset-kimutatást. E szerint a kikötött 7% leengedésem felül mintegy 5000 korona megtakarítást mutat ki Knapp Ferencz. Az épület átvételét még nem kezdhette meg a város, mivel Papp János gazdasági tanácsos, az építést felülvizsgáló bizottság elnöke beteg.

* Főkapitány-jelöltek. Nagyon kemény dió a kormánynak a budapesti főkapitányi állás betöltése. Már hosszú idő óta kombinálnak, ki lenne a legjobb legény a gátra, aki a milleniumi évben helyesen kezelné a főváros közrendészetének gyeplőjét. A nehéz állásra eddigelé a következők voltak kombinációba hozva: Kaffka László, Havass Imre, Chudy Hugó, Farkas Lajos, báró Splényi Ödön, báró Radvánszky Géza, Gyalokay Lajos, Pázmány Dénes, Besenyey Ferencz, Rudnay Béla, Gajári Ödön és most a rendőrség hivatalos kövön nyomott szócsöve Kormos Béla verseczi kir. közjegyzőt jelenti ki legujabb jelöltnek a főkapitányi állásra. Kormos már Török János kineveztetésekor is főkapitány-jelölt volt, de akkor elejtették.

* Sétahangverseny. A 37-ik gyalogezred zenekara ma tartja a »Fekete Sas« nagytermében ötödik hangversenyét, melynek igen élvezhető programját itt adjuk.

1. Suppée: A modell című operette bevezetése. 2. Beethoven L., Prometheus című opera nyitánya. 3. Chopin: Nocturno. Violon-cello solo. 4. Waldteufel: Deux à deux. (Egyedül vele.) Keringő. 5. Sullivan: Egyveleg »A mikádó« című operettéből. 6. Müller: Fehérvár-induló.

* Az aprópénzes posta reformja. A kis összegű pénzes küldeményeknek levelező-lapon továbbítása érdekében ezen fontos eszme megpendítője Eötvös Károly Lajos debreczeni kir. tanfelügyelő ott tesz lépéseket, ahol a reform életbeléptetését nemcsak kívánatosnak tarthat-

ják, hanem el is határozhatják. Budapestre utazott és memorandumot nyújt át a miniszternek, jóakaratu pártfogását kérve a reform-tervhez.

* **Esküvő.** Dr. *Krammer* Nándor csabai polgári iskolai tanár folyó hó 22-én tartja esküvőjét *Mertz* Gabriella kisasszonnyal, *Mertz* Antal városi rendőrbiztos kedves, szép leányával.

* **A műhelyből.** Lapunk barátja ma ismét tisztelgett szerkesztőségünkben. Lihegve jött s az izzadság csurgott homlokáról. A szerkesztőség szenzációt sejtett s lapunk barátja fürdött az érdeklődésben.

- Tudják mi történik 7 órakor?
- Mi történik 7 órakor? kérdeztük tizen is.
- Nem mondják meg senkinek?
- Nem mondjuk meg senkinek.
- Szavukra?
- Szavunkra!
- *Hét órakor jön meg a pesti gyorsvonat.*

Lapunk barátját kitiltottuk a szerkesztőségből.

* **Meghalt Kerekes Sámuel.** Kerekes Sámuel, marosvásárhelyi professzor, az ország legelső rimelője szívizélhűtésben meghalt. Kerekes Sámuel az egész országban ismert és népszerű alak volt: nem esett meg nagyobb számba czéző anélkül, hogy Kerekes egy órahosszáig, kettőig, ameddig akarták, ne mondott volna rögtönzött rimes felköszöntőket. Csudálatos adománya volt a rimelés: a kis, tömzsi, ragyogó arcu ember csak úgy szórta magából a rimeket, ha kellett, komolyat, ha kellett tréfásat, emberekről, társaságról, a hazáról, mindenről. És az volt az ő igazi eleme, ha rimben beszélhetett.

* **Henry czirkusza** napról-napra érdekesebb előadásokat rendez. A program minden egyes pontja zajos tetszésben részesül. Ma, vasárnap két kitűnő előadás lesz. Délután 4 órakor és este 8 órakor. Mindkét alkalommal az összes művészek és művésznők fellépnek.

* **Drága kincs** az egészség, s ezért lehető gyorsan kell gondoskodni segítségről, ha az legkevésbé megtámadatik. Egy a betegségek legtöbb eseteiben sikerrel és biztosan ható gyógyszer, melynek minden családban lenni kellene, a Vértés gyógyszer-féle *Ferencpálinka*. 7

Csata a bíró előtt.

— A hűtlen Schlézingér. —

(Saját tudósítónktól.)

Nagyvárad, decz. 14.

Schlézingér Ignác ama szerencsés halandók közé tartozik, akik daczára annak, hogy Schlézingér Ignácok, mégis szép asszonyt és pénzes asszonyt kapnak feleségül.

Schlézingér Ignác abban nem látott természetellenes tüneményt s rövidesen egy krajczárig elverte a felesége vagyonát. Mikor az asszony pénze elfogyott, Schlézingér ur fölmondta feleségének a barátságát s a faképnél hagyta.

A családi boldogság illetően feldulása harcias helyzetet teremtett a házasságok közt.

Schlézingérnek azonban szerelmes szive van s ez a szerelem a családi affair után Fried Szeréna irányában lobbant lángra. Schlézingér randevukra járt, házassági ajánlatokat tett Fried Szerénának s csakhamar együtt laktak, együtt sétálgattak s együtt verték meg Schlézingér feleségét.

Ma azután becsületsértés miatt a járásbíró elé kerültek mind a hárman.

Elsőnek jött Schlézingér és Szeréna kisasszony, majd szikrázó szemekkel jött a takaros asszony.

A bíró éppen a tárgyalás megkezdéséhez fogott, mikor Schlézingér hirtelen a felesége hajába kapaszkodott s cibálta kegyetlenül. Az asszony persze mind a tíz körmét használatba vette, aminek folytán Schlézingér urnak véres lett az arczata.

Most már Szeréna kisasszony sem vette tréfára a dolgot s segítségére sietett Schlézingérnek.

Válságos lett így a csata.

Az asszony ereje lankadt, Schlézingér már-már diadalmaskodnak, mire hirtelen egy liter paprika kerül ki a kötény alól s Schlézingér szemét-száját teleszórja.

Visongás, láрма, zürzavar keletkezett, melyet tulharsogott Schlézingér ur jajveszékeltése.

— Jaj nekem, megvakultam!

— Én is! zokogott Szeréna kisasszony.

Farkas Gerő járásbíró rendőrként telefonozott, de mire azok megjöttek, hát a harcias felek elpárologtak.

Konstatálva lett, hogy a duellum közben betörték a szolga ablakait, több butor megroggaldott s hogy a csata ugyancsak heves lefolyású lehetett.

Schlézingérék ezért újból a bíróság elé kerülnek.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

Angolok a kiállításor.

Londonban a napokban alakult egy nagyobb bizottság ezzel a czimmel »British Commission for the Hungarian Millenium Exhibiton.« A bizottság természetesen a magyar millenium ünnepek és az ezredéves kiállítás propagálását tűzte ki feladatul s több ízben nagyobb társaságokat akar össze toborozni, a Kertész és Magyarország látogatására. A bizottság élén állanak: *S Weiss* a londoni magyar egyesület elnöke, *F. Stockinger* osztrák-magyar főkonzul, *J. Ebner* a magyar egyesület alelnöke és *Louis Folbermann* titkár. A bizottság még nevesebb kiváló társadalmi pozíciót élvező angol emberekkel bővítte ki magát, és diszelnökül *Teck* herceget és a londoni lordmajort választotta meg, akik a tisztet szívesen elfogadták.

Háziállatok a faluban.

Hogy a falu képe minél tarkább, elevenebb változatosabb legyen, hogy ne csak a mozdulatlan alakok töltsék be, az állatvilág képviselőiről is kellett gondoskodni. Sajnos eleven állat csak kevés lesz, galambok a ducokban, tyukok, kakasok, csirkék, kacsák az udvaron — ez az egész eleven állatvilág. De azután galamb lesz annyi, mint a Szent-Márk-téren s bizonyára akadnak majd itt is, akik valósággal sportszerűen etetik majd a kiállítás galambjait. Kutya, macska is lesz a házakban mind a városban és mindenhol falun, de persze nem elevenen, mert a legtöbb kutya harap, a macska pedig megszöknék. De azért ahol a számadó juhász beszámol a rovásokkal, ott lesz mellette hűséges kutyája, az öreg néni pedig, aki a padkán sütkérezik, hosszú szőrű czirnosát czirógatja. Az istállót, az ólat se lehet majd üresen hagyni. Ló, fejős-tehen, nagyszarvu ökör, hizó stb. lesz bennök. A kitömött állatokat Dr. *Lendl* Adolf müegyetemi tanár preperálja.

TANÜGY.

Tanügyi hír.

Mig a vidéki s fővárosi, kül- és belföldi sajtóban pro és contra folyik a megbeszélés a magyarországi egyetemi női oktatásról: addig alig van közönségünknek tudomása arról, hogy itthon csendben, szépen fejlődik egy nőoktatási intézmény, mely szintén a nőemancipációt és magasabb női oktatást szolgálja.

Értjük a női kereskedelmi tanfolyamot, mely immár évek óta közvetíti a polgári iskolát végzett leányok kereskedelmi szakoktatását s már nem kevés leánynak nyitott keresetforrást, nem egy üzletemberünket juttatott megbízható, ügyes alkalmazotthoz.

A tanfolyam az idén is 25 tanulóval működik s vezetősége a szakoktatás körében is érvényesíteni tudja a nőnevelés fontos tényezőit. Ujabban az oktatás az által vett lendülettel, hogy a tanfolyam megkezdte a szemléltetési eszközök beszerzését. Kereskedőink vetekedve adományoznak az oktatás czéljaira árumintákat, sőt a »Kádár és Kiss« czég megigérte egy rendszeres, jól felszerelt fűszer árúgyűjtemény ajándékozását.

A héten a kereskedelmi tanfolyam tanulói a Moskovics féle szeszgyárat fogják megtekinteni; aztán sorra kerülnek az év folyamán, városunk nevezetesebb gyarai s hiszszük, hogy gyárosaink ép oly örömmel fognak segédkezni nyújtani a női kereskedelmi oktatás érdekében mint humánus kereskedőink.

E G Y L E T.

Meghívó.

A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár f. évi december 15-ik napján d. u. 3 órakor a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kertütcza, Kutiák-féle házban) igazgatósági ülést tart melyre az igazgatóság tagjait tisztelettel meghívom.

Nagyvárad, 1895. december hó 12-én.

Láng József

ig. elnök.

Az ülés tárgysorozata:

1. Két jegyzőkönyvhitelesítő megnevezése.
 2. Az 1895. évi november hó 10-én tartott ülés jegyzőkönyvének hitelesítése.
 3. Titkár jelentése a budapesti kiküldetéséről.
 4. Titkár előterjesztése a munkaadók összeírása tekintetében.
 5. Titkár indítványa az ügykezelési szabályok módosítása tárgyában.
 6. Egy bizottság kiküldetése a pénztárnok által bemutatott jövő évi költségvetés megállapítása czéljából.
 7. Titkár jelentése a feketeerdői orvosi állás betöltéséről.
 8. Dr. Deák Jakab vaskóhi járásorvos ajánlata.
 9. Fodor Jakabné volt önként belépő pénztári tag kérvénye.
 10. Szabó Gábor 202. sz. pénztári tag kérvénye.
 11. Szvatkó Lajos 5896. sz. pénztári tag kérvénye.
 12. Benedek Albert 424. sz. pénztári tag kérvénye.
 13. Titkár jelentése a tagállományról, a pénztár november havi bevételei és kiadásairól, valamint a pénztár jelenlegi állásáról.
 14. Egyéb folyó ügyek és indítványok.
- Figyelmeztetés. Fölkérem az igazgatóság t. tagjait, hogy az üléseket pontosan látogatni sziveskedjenek, nehogy az ügykezelési szabályok 17. §-ának intézkedését kelljen a felügyeletet gyakorló iparhatóságtól kérelmezniem.

A nagyvárad felső kereskedelmi iskola segélyező egylete Szombaton délelőtt tartotta a nagyvárad felső kereskedelmi iskola segélyező egylete első közgyűlését, melynek első pontja értelmében tisztviselőknél és pedig alelnöknek *Berger* Dezső, titkárnak *Grósz* Béla, pénztárnoknak *Mattaszkovszky* Róbert, jegyzőnek *Frankl* Arthur, ellenőrnek *Mandel* Ernő, továbbá 9 választmányi tag választott. Ugyancsak e közgyűlés; mig a közönség szives adományait hírlapilag és névszerint nyugtázza, addig is jegyzőkönyvi köszönetet szavaz, ugyancsak *Müller* Vilmos tanár elnöknek, ki odaadó buzgalommal törekedett e jótékony egyesület ez évi megalakítására.

Kimondotta a közgyűlés, továbbá saját alaptökejének növelése czéljából felolvasások

és hangversenyek rendezését, melyek esetleg tánczal is egybeköthetők s melyeknek szervezésére 10 tagú bizottságot, élén a titkárral nevez ki, mely felolvasások, illetve hangversenyek, már a közel jövőben létesítetnek s mely érdekeseknek mutakozó felolvasásokra és hangversenyekre a jótékony közönség figyelmét előre is felhívjuk.

A Gyermekbarát közgyűlése. A nagyváradi »Gyermekbarát« egyesület ma, vasárnap délelőtt fél 11 órakor választmányi ülést, 11 órakor pedig közgyűlést tart a városház tanács-termében.

IRODALOM.

— **B. Alacoque Mária Margit élete.** Irta Bougand Emil, fordította Szentannai Spett Gyula. Gyoma, 1896. 444 lap. Megrendelhető a fordítónál, füzve 2 frt, diszkötésben 3 frt. Minden kényelmes frázis hajhászattól mentnek érezném magam még akkor is, ha e könyvről csak annyit jegyeznek meg, hogy erről nem kell írni, nem kell olvasni, hanem ezt kell olvasni. Ámbár az újabb aszketikus magyar irodalomban akár Zádori nagy művében, akár Nemes Antal munkájában, — mindkettő Jézus szívének tiszteletéről szól — elég bőven olvashatni B. Margit élettörténetét, mégis ujnak, hézagpótlónak nevezhetjük irodalmunk e termékét. Dicsérjem-e a szerzőt, akinek munkái Kereszténység és Korunk, A fájdalom, Szent Moniko élete, nagy kedveltségnek örvendenek s több kiadásban forognak közkezen? Nehány éve H o e k János a Kereszt. és Korunk II. kötetéből kölcsönzött böjti szent beszédeit a budapesti ferencziek templomában képviselőkből, intelligens férfiakból álló közönség hallgatta s bámulta, héber és nem héber liberális sajtó magasztalta, s ezzel tanúságot tettek arról mindannyian, hogy a kath. irodalom remekei, ha úgy véletlenül jutnak hozzá, nekik is imponálnak, de arról is, hogy még mindig kevesen ismerik azokat, mert különben nem csak az előadót dicsérték volna. Nos, a francia szónoki, páratlanul eleven, érdeklőtő styl remeke ez a könyv is. Hisszük, hogy nemcsak szét fogják kapkodni a jelen kiadást, hanem minél előbb második kiadást is üdvözölhetünk. Ez a könyv nemcsak papnöveldeknek, nemcsak zárdáknak való, hiszen Jézus szíve tiszteletének kihatásait is tárgyalja Franciaország s vele az egész emberiség történetére. Ez a könyv missiót fog gyakorolni: meg fogja honosítani a lelki olvasmányt az oly családokban is, ahol csak a szószékről akarnak lelki dolgot hallani. Hogy e fordítás milyen színvonalon áll, a Ker. és Korunk III. kiadásának idején kelle-e erre szót vesztegetni? Csak annyit mondunk, hogy a világi irodalomban is ritka az ilyen rythmusos, igaz magyarsággal átültetett munka. Midőn a t. olvasó közönségnek kor-, nem-, álláskülönbség nélkül figyelmébe ajánljuk e kitünő művet, a szerzőnek ezúton is meleg köszönetet mondunk az élvezetért a tanulságért, az épülésért, amelynek e könyv oly gazdag forrása.

— **Karácsonyi pásztorjáték.** Beregi Sándor második bővített kiadásban adja közre a »Karácsonyi pásztorjáték« cz. művét, mely a karácsonyi ünnepek alkalmára van írva csengő verssorokban, vallásos üde poézissal. A szép mű nem szorítkozik nagyobb szabású színpadi cselekvényekre. Melegen ajánljuk az iskoláknak, a tanuló ifjúságnak s mindazoknak, akik szeretik a poétikus műveket.

— **»Népnevelési Közlöny.«** Megjelent a »Biharmegyei Népnevelési Egyesület« fentebbi című hivatalos értesítőjének folyó évi szeptember—novemberi 7—9-ik száma. A lap élén K. Nagy Sándor cikkez: »Az iskoláztatásról.«

A további tartalom a következő: Jegyzőkönyv az egyesületnek december 5-iki választmányi üléséről. Biharmegye népoktatási állapota az 1894—95-iki tanévben. Küldöttségi jelentés a folyó évi nyári szünidőben Aradon tartott tanítógyűlésen való részvétel s az ott szerzett tapasztalatokról. Egy hazafias román tanító (Bontilovics Gusztáv) beszéde a délmagyarországi tanítógyűlésen. Egyesületi és vegyes hírek. Irodalom. — A gazdag és érdekes tartalmu füzetet melegen ajánljuk, különösen a szakkörök figyelmébe.

— **Pótlásul!** Lapunk tegnapi számának irodalmi rovatában: *Jakab Ödönnek »Falu«* című prózai elbeszélő kötetére felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét s egyszersmind a megrendelési felhívást is közöltük, melyből azonban nyomdai tévedésből kimaradt a kiadó cég neve: *Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)* cs. és kir. udv. könyvkereskedés, Budapest, IV. Andrassy-ut, 21. sz.

MULATSÁG.

Az ipartestület bálja. A nagyváradi ipartestület 1896. évi január hó 12-én, a »Fekete Sas« szálloda nagytermében házas zártkörű táncestélyt rendez, melynek tiszta jövedelmét az elaggott és munkaképtelenné vált iparosok alaptökéjének gyarapítására fordítják. — Személy-jegy 1 frt, család-jegy 2 frt. — Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett a testület irodájában, Szilárdy és Tsa Bémer-téri üzletében és a rendező-bizottság tagjainál. — Felülfizetések a cél iránti tekintetből köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

Itündi verekedés.

Az *inándi* korcsmában vigan sörözött a falu mulatók része. Ürültek a palaczkok, növekedett a jókedv. A sörös poharak mellé pálinkás flaskák is kerültek s úgy danolták, hogy »Soh'se halunk meg.« Egyetértésben folyt a multság, míg valakinek eszébe nem jutott, hogy a sörbe pálinkát töltsön. Ebből szövíta s azután verekedés keletkezett, melynek utójátéka tegnap játszódott le a nagyváradi kir. törvényszék előtt.

Maxim- és *Czencz-*pártra oszlott ugyanis a verekedő tábor. Czenczek Maxim Pétert, aki késsel akarta bizonyítani igazságát, legyürték, mire Maxim Tógyer fejcséért szaladt. Czencz Zachari akarta agyonütöni, az ütés azonban Jonucz Mihályt érte. Nem halt bele, adott ő is. Nyolczan adtak és kaptak kisebb-nagyobb sebet.

Törvényszék Maxim Pétert találta legnagyobb bűnösnek és szándékos emberölés kísérletének büntette, súlyos testi sértés büntette és vétsége miatt 1 évi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre és 5 frt pénzbüntetésre ítélte. A többiek, kettő kivételével 3 hó (Czencz Zachari, Czencz Péter), 1 hó (Jonucz Mihály), 14 nap (Czencz Flóra, Jonucz Mihályné) börtönbüntetést és 10—10 forint pénzbüntetést kaptak. »Fájdalom pénzt«, mivel a verekedés kölcsönös volt, nem ítélte a törvényszék. Apelláltak.

A kissalói ritualis gyilkosság. Abból az alkalomból, hogy *Guthi Soma* dr. ügyvéd a sajtóbiróságnál benyújtotta *Fusz János zselizi* adminisztrátor ellen a vádlevelet, egy néhány liberális lap a következő közleményt hozta:

A Magyar Állam ellen a benne közölt alaptalan vérvád miatt tudvalevőleg megindították a sajtóvizsgálatot. Ennek során kihallgatták *Szemecz Emil* szerkesztőt, aki bemutatta a kéziratot s a czikk szerzőjének *Fusz János* zselizi plébánost nevezte meg. A lévai járásbírósa útján már kihallgatták *Fuszt*, aki azt mondotta, hogy ő nem akarta *Adler Ignác* zot ritualis gyilkossággal vádolni s nem tehet arról, ha a tények ellene szólottak. Annyi bizonyos csak, hogy abban az időben csakugyan volt *Adler* házában »három szekérre való zsidó« s

köztük volt egy sakter is. A czikket különben *Fusz* egy másik fővárosi lap közleményének kiegészítésül írta. A sajtóbiróság e kihallgatás után felhívta a vádlevél beadására *Guthi Soma* dr. ügyvédet, aki azt *Fusz János*, 29 éves, róm. katolikus, büntetlen, zselizi plébános ellen már be is nyújtotta s rágalmazás esetleg becsületsértés czimén kérve a megbüntetését. Az esküdtszéki tárgyalást ebben az ügyben valószínűleg már a jövő hónapban megtartják.

Ezen hír kapcsán a »Magyar Állam« fel-említi, hogy e per egyike lesz a század legérdekesebb pereinek. Ugyanis — így folytatja — az adminisztrátor védelmére több jeles szakértő ügyvédet akarnak megnyerni. Tárgyaláson az összes előbbi ily fajta ügyeket felelevenítik, sőt a dolgot Franciaországban is aktualitásba emelik és erre a világhírű kriminalistát *Drummond* Edét kérték fel.

Özv. Nyéki Ferenczné (?). Mulatságos bűnügyi tárgyalás volt tegnap a törvényszéknél. Egy asszony volt a vádlott, s a vád, hogy hamisan esküdött. Tárgyalás alatt az asszony folytonosan heszélgni akart. Azzal kezdte, hogy ő nem is Nyéki Ferenczné, hanem *Varga Mária* s azután folytonosan segíteni akart a bírónak, úgy hogy végre védője *Váradi Zsigmond* dr. is ott akarta hagyni.

Hamis eskü miatt *Démusz Ferencz* emelt *Varga Mária* ellen vádat, mert a polgári bíróságnál megesküdött arra, hogy *Démusz Ferencz* 1894. augusztus 1-én felmondás nélkül ott hagyta a lakást. *Démusznak* az eskü következtében meg kellett fizetni a negyedévi házbért, pedig ő azt állítja, hogy már május végén felmondott neki a háziasszony, mert összevesztek. Ennek bizonyítására két tanút is állított.

Panaszos előadása után *K. Nagy Sándor* elnök a vádlotthoz.

Elnök. Özv. Nyéki Ferencznének hívják? Vádlott. Én nem vagyok Nyéki Ferenczné, azt csak úgy rám adták, *Varga Mária* nek hívják.

E. Nem volt magának férje Nyéki Ferencz? V. Nekem nem volt, nem is laktam vele.

E. (Felmutat egy nyugtát, melyre vádlott sajátkezűleg írta Nyéki Ferenczné nevet.) Miért írta ide mégis azt a nevet?

V. Hát bánom is én, hívjanak úgy. Megakartunk esküdni, de mire a kórházba ért a pap meghalt.

Ezután jellemzetes ékesszólással előadja, hogy nem esküdött hamisan, a panaszos tanuit nem is ismerte, nemhogy beszélt volna velök. Különben ha kell ő is hozott az igazsága védelmére három tanút is.

Törvényszék *Varga Mária* gyakori rendre utasítása közben öt tanút hallgatott ki, de a hamis eskü büntettét nem látva teljesen bebizonyítottának még egy tanu kihallgatása véget a tárgyalást elnapolta.

Hétfői tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya f. hó 16-án. *Nagy József* bíró előülésével nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek tárgyalás alá:

Hiris János és *társai* lopás és orgazdaság büntette.

Herbst Gyula zsarolás büntette.

Nincs Péter csalás büntette.

Hergyán László súlyos testi büntette.

Molnár János és társa család büntette.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: *Rostkovicz Arthur.* —

34

(Folytatás.)

Hideg, téli nap volt, mégis sokan jöttek az árverező a kis tanyára. A hó sűrű pelyhekben hullott alá, mintha el akarta volna temetni ezt a gonosz világot.

A szegény, asszony egy félreeső szobában, huzódott meg gyermekével, hová tompán hal-

latszott az árverezés zaja. Sokáig zokogtak ott ketten, míg végre elmúlt a zaj, s a bank egyik hivatalnok lépett be.

— Asszonyom, az árverésnek vége van, — szólt halk hangon. — A birtok intézetünké lett, mint a legtöbbet ígérő.

— Tehát azt jött megmondani, hogy menjek ki a lakásomból, ugy-e?

— Azt nem mondom asszonyom, minden az igazgató úrtól függ. Csak azt jöttem jelenteni, hogy hétszáz ötven forint maradt, s ezt az összeget azonnal fölveheti asszonyom, hiszen szüksége lesz reá!

A szép özvegy lassan fölemelte fejét, s megtörölte könnyes szemét.

— Ha megbiz engem asszonyom a pénz átvételével, szívesem megteszem! — szólt újból a hivatalnok szerényen.

— Tegye meg uram e szívességet nekem; nagyon kellemetlen volna, ha a sok ember mind reám bámulna.

A hivatalnok eltávozott, majd kevés idő múltával visszatért a pénzzel kezében.

— Köszönöm — szólt a szép asszony szomorúan, míg a hivatalnok, mélyen meghajtva magát, távozott. — Elmegyünk innen Sándorkám, úgy sincs mit keresnünk! Isten veled csöndes hajlék, a te falaid közt olyan boldog, nyugodt életem volt!

Könnyeit nem tudta tovább vissza fojtani.

— Ne sirjon mama, mert akkor én is mindjárt sírok, pedig azt nem szereti Ni, ni — István bácsi jön!

Öreg hű, eselédje lépett a szobába; szerényen megállt az ajtónál, s megindultan nézte zokogó urnójét.

— Ne sirjon tekintetes asszony; a jó Isten majd meg fogja segíteni, s mi sem fogjuk elfeledni soha!

— Maga mindig nagyon jó emberünk volt, István bácsi, áldja meg azért az Isten. Talán még találkozni fogunk az életben valamikor?

Kezét nyújtotta az öreg gazdának, ki megcsókolta azt.

— Mi elmegyünk innen messzire, de akár jó, akár rossz sors jusson is velünk osztályrészü, mindig fogunk gondolni magukra! — tette hozzá könyes szemét megtörölve.

— Tekintetes asszony — szólt István gazda megindult hangon, s kissé félre fordult, hogy kímorzosolja szeméből az ott alkalmatlankodó könnyeseppet — ne menjen el tőlünk, maradjon itt nálunk a kis úrfival, én és az anyjukom gondozni, ápolni, fogjuk. Van egy kis vagyunkánk is a tekintetes asszony jóvoltából; tavaly vettünk egy kis házat a Gyurkafiunknak, abban majd csak megférünk valahogyan. Nem tudnám a lelken el viselni hogy avval a kis kezével dolgozni menjen, hiszen nem arra való az! Mi hozzá vagyunk szokva úgyis a munkához, s ezentúl még a kedvünk is nagyobb lesz hozzá.

Nagyon meghatották a tiszta szívből fakadó, egyszerű szavak, mégis a fejét rázta helyeslő bölintés helyett.

— Nem tehetem azt, István bácsi, hogy a maguk nyakán maradjak — válaszolt szeliden — hiszen maguk már elég öregek, s megér — demlik a nyugodt, gondtalan életet, annyi keserves küzdelem után. Éljenek boldogul, élvezék kis vagyunkájuk gyümölcsét nyugodtan. Vagy talán azt hiszik, hogy a munka helyett elfogadhatnám a jó szívök sugalta ajánlatot? Oh! nem; inkább dolgozni fogok, mint henyélni. A sors úgy akarta, hogy a kevés boldogság után jöjjön, a megpróbáltatás, a tengernyi szenvedés, sújtó megaláztatás, s én kiakarom üríteni a keserű poharat! . . . Még ma elutazom.

— De hogyan engedhetném el én a tekintetes asszonyt télvíz idején? A kis úrfi megtalálna, s nagyobb szerencsétlenség érhetné a mostaninál! . . . Csak még néhány hétig várjanak, mikor, a rossz idő el múlik.

— Nem lehet, István bácsi, nem lehet! valami láthatatlan rém űz innen engem, s nem tudok maradni tovább; nem bírom nézni ezt a házat, melyben oly gondatlanul teltek el legszebb napjaim, s úgy gondolom, a szívem repedne meg, ha tovább itt kellene maradnom! . . . De ha szívességet akarna tenni nekem, úgy vigyen be kocsin a vasuti állomásra.

— Hát csakugyan elutazik a tekintetes asszony?

— Igen.

— Oh! hogy fáj a szívemnek, hogy tovább nem szolgálhatom!

Kiballagott a kocsin szinbe, s befogta a lovakat, s kivette az udvarra.

— Mi az apjuk? Hova megy kend?

— A tekintetes asszonyt viszem a városba.

— Hát nem marad itt?

— Nem.

Sirva ment a két hű eseléd az urnójükhöz.

— Hát elmegy igazán a tekintetes asszony?

Oh! édes Istenem, talán már nem is láthatom többé?! Zokogta Sára néne. A szép, kis úrfit is elviszik innen, s ő sem fog majd a Sára néniére gondolni!

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Bánffy szünete.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. távirata.) Báró Bánffy Dezső miniszterelnök egészen jan. 10-ig nem tart kihallgatást. A feltűnő hosszú szünet oka az, hogy a miniszterelnök a parlamenti vakáció nagy részét Bécsben fogja tölteni.

Politika a kulturában.

Budapest, december 14. (Saját tud. táv.) A felvidéki közművelődési egyletből a besztercebányai kerület lelkészkedő papsága kilépett. Oka a szenzációs kilépésnek az, hogy ebben a kultúregyletben a kormánypárt tulsúlyra jutott s a nemzeti kultúra örve alatt olyan liberális újságokat szubvenzionál, amelyek egyebet sem tesznek, mint a papságot brutális módon támadják.

Politikai bosszu.

Budapest, decz. 14 (Saját tud. távirata.) A stomfai választás hullámai igazában csak most kezdenek zavarodni, mikor a kormánypárt az elrettentő példa statuálására üldözi a hatalom eszközeivel a néppártiakat. Így a stomfai tanítókat, akik szavazatukat a néppártra adták, fel vannak függesztve. Az iskolák e miatt szünetelnek. A vidéken általános a megdöbbenés, mert ez csak első nyilvánulása az erőszaknak. A ki csak valamiképp hozzáférhető az mind részesül a kormány bosszujában. A felháborodás általános s már is veszedelmes tünetei láthatók a nyugtalanságnak.

A hódolati felvonulás.

Budapest, decz. 14. (Saját tud. távirata.) A belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a millenniumi ünnepségek legkimagaslóbb pontjává a hódolati felvonulás van tervezve, a mely a várba megy s ott a király valamint a királyi család tagjai előtt tolmácsolja a nemzet hódolatát. A koronázás évfordulója, június 8 van erre tervbe véve. A menetet bandérium nyitja meg, melyet az ország anuncziplumai és Horvát-Szlavonország képeznek.

A magyar anuncziplumokat a belügyminiszter, a horvátokat a bán vezeti föl a király elé. A miniszter felhívja a fővárost, valamint az összes anuncziplumokat, hogy vegyenek részt a hódolatmenetben s már most alakítsák meg a rendező-bizottságot.

Szocialisták a képviselőtestületben.

Orosháza, decz. 14. (Saj. tud. távirata.) Orosházán a képviselőtestületbe több szocialista választatott be, köztük egy lámpagyújtogató. A szocialisták helyi programja: Diplomos bírót akarnak választani. Öt rendes és három póttag választatott meg a szocialisták közül.

Az osztály sorsjáték nyereményei.

Budapest, decz. 14. (Saj. tud. táv.) A mai délelőtti megejtett húzás eredménye a következő:

6000 koronát nyertek:

4450 10071 19838 37327 94359

2000 koronát nyertek:

9562 12964 44474 45396 71596 72292 88335 91480 97779

1000 koronát nyertek:

98 13382 14837 17413 28254 32473 34384 64811 64870 80901 92647 98351

200 koronát nyertek:

3275 10552 12236 13708 15757 16576 16580 17633 17670 18456 20253 19766 21704 22615 23725 23393 25348 28135 30975 30839 31972 37513 39384 40800 41071 42960 43517 43903 45223 47036 47679 51098 52091 52345 52724 55157 57582 60366 61925 62152 62111 63896 63201 63176 63299 64595 67839 67212 68483 68078 72923 72397 74853 74716 75721 76571 77937 78170 79207 79818 80021 80248 80692 81382 82891 83727 85101 85995 90633 94179 95180 96600.

Közgazdaság.

A gabonatözsde reformjáról érdekes felolvasást tartott *Bálint Imre* az országos magyar gazdasági egyesület közgazdasági szakosztályának ülésében. A felolvasó a tözsdével szemben az elfogulatlan és igazságos kritika álláspontjára helyezkedett és okos fejtegetéseinek befejezéséül azt indítványozta, hogy a tözsde autonóm jellegének megfelelően az egyesület közvetlenül a tözsde tanácsához forduljon a fennálló hiányok és visszaélések megszüntetése és a szükséges reform keresztülvitele végett. Ily békés érintkezés mellett — ezt hangsúlyozta a felolvasó — sokkal nagyobb kilátás van arra, hogy a tözsdetanács hajlandóvá lesz a reformok keresztülvitelére. Bálint Imre a következő határozatai javaslatot terjesztette a szakosztály elé:

Mondja ki a szakosztály, hogy kívánatosnak tartja, hogy az igazgató-választmány átiratilag keresse meg a budapesti áru-és értéktözsde tanácsát az alábbi reformok mielőbbi tárgyalása és keresztülvitele érdekében:

1. Alkosson a tözsdetanács szabályzatot az áruüzleti hivatalos árjegyzés tárgyában. E szabályzat arról rendelkezze, hogy az árutözsdei hivatalos árjegyzés az üzlet folyamán tényleg felmerült áruforgalmi adatok és az áralakulás momentumainak igaz és kimerítő bevallásával és tekintetbevételével történjék. A helyes adatok beszerezhetése végett az értéktözsden gyakorlatban levő eljárás módjára árjegyzési szekrény állíttassék fel a gabonacsarnokban, illetve a gabonatözsden s minden ügynök köteleztessék arra, hogy minden megkötött üzletéről saját aláírásával ellátott s az üzlet mérvéről és a kikötött árról tanuskodó lapot dobjon a szekrénybe.

2. Tekintettel arra, hogy a tözsdetagok a tözsdén megalkudott üzleteket a hivatalos jegyzés kijátszása, vagy más czélok végett néha nem a tözsdén, hanem más helyiségekben kötnek meg, illetve, ha a tözsdén is kötnek, nem vallanak be, mondja ki a tözsdetanács, hogy kívánatosnak tartja azt, hogy a tözsdei választott bíróság az ilyen nem a tözsdecarnokban kötött üzleteknél minden felmerülő esetben még akkor is inkompetensnek jelentse ki magát, ha a kötelelben a tözsdei választott bíróság volt kikötve s jogi védelemben csak olyan tözsdeüzletet részesítsen, melynek a jegyzési szekrénybe dobott lapok valamelyikén nyoma van.

3. A különbözeti üzlet korlátoztassék a havonkénti likvidáció által, minden, a tözsdén kötött üzletre nézve kötelezővé tétessék.

4. A buza-usancze-standard (szokvány-minőség) emeltessék fel 78 kilogrammra és jobbminőségű gabona szállítása esetén a most is szokásos bonifikáció nyújtása tétessék kötelezővé és ez a tözsdei szokványokba is fölvetessék.

Károlyi Sándor gróf a tözsde mai szervezeti általánosságban rossznak tartja, mert be nem jegyzett kereskedők közötti ügyleteket is működése körébe von s mert a *termelő közönség nincs képviselve a tözsdei bíróságban*. A tözsdei bíróság elnöke legyen mindig egy kir. bíró s a bírák, ha kereskedők között folyik pör: két kereskedő, ha gazda és kereskedő közt van peres ügy, egy legyen. A havi felszámolást gazda és egy kereskedő nem tartja gyógyszernek. *Ha a gabona nem szállítatik tényleg, akkor meg kell tagadni egyszerűen a bíróságot* a felek között, — ez az egyetlen célravezető eszköz a differenciális játék kiküszöbölésére.

Gróf Bethlen András összegezván az elmondottakat, azt hiszi, hogy a határozati javaslat nemcsak a földművelési hanem a kereskedelmi minisz-

terhez is terjesztessék föl, — még pedig az itt felhozottaknak a figyelembevételével is.
A szak osztály azután elnök indítványára köszönetet mond az előadónak s fölkéri őt, hogy a szakosztály legközelebbi üléseig terjessze elő az egész tőzsde kérdésre vonatkozó javaslatát, a külföldi hasonló mozgalmak ismertetésével.

A budapesti termény-tőzsde forgalma
1895. december 13.

Budapest, december 13. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedy kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 25.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.
Tiszavidéki 300 q. 81 k. 7.10 frton. Idegen buzákból ma nem volt forgalom.
Rozs irányzata csökkent, ára 6.15—6.20 frt. Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu Zab irányzata csöndes. Elkelt 100 q. 6.20 frton
II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 1 centes áremelkedést jelentett minnek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 1—2 krral javultak.
Előfordult kötések: buza tavaszra 6.88—6.90 frt, rozs tavaszra 7.16—7.17 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.46—4.48 frton, zab tavaszra 6.7—6.09 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.70—10.75 forinton.
Zárlatkor maradtak: buza őszre 7.16—7.17 frt, buza tavaszra 6.89—6.90 frt, rozs őszre 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.20—6.21 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.47—4.48 frt, zab őszre 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.07—6.08 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.70—10.75 frt.

Sertés-üzlet.

Köbánya, decz. 13. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—57 kr.; fiatal nehéz: 54—55 kr.; fiatal közép 54—55 kr.; fiatal könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. december 14-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.25
Magyar koronajárdék	98.70
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	124.75
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	153.25
Tiszahálya- és szegedi sorsjegy kölesön	141.—
Osztrák járadék papírban	100.25
Osztrák járadék ezüstben	102.25
Osztrák járadék aranyban	121.75
Osztrák korona járadék	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	148.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1020.—
Magyar hitelbank részevény	431.75
Osztrák hitelintézet részevény	570.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	367.—
2) frankos arany (Napoleon'd'or)	965.—
Német birodalmi márka	59.55
London vista	121.60
Paris vista	48.20
20 márkás arany	11.91

Érdekes események esztendejének lehet igazán a jövő éve nevezni. Már kora tavasszal elkezdődnek a világra szóló ünnepélyek, a melyen a művelt nemzetek fejedelmel részint személyesen, részint fényes képvisel-tetéssel vesznek részt. Ezután következnek: az új parla-ment nagy megnyitó ülése, a nemzeti kiállítás, a hazai és nemzetközi nagy congressusok, a szokatlanul fényes történelmi díszmenet, mely Magyarországnak ezredéves múltját kápráztató fényben fogja feltüntetni; mindez csak csekélyebb része a jövő millenárius év rendkívüli gazdag eseményeinek.

A közönség a legnagyobb érdeklődéssel kíséri már most is a készülődéseket, de az érdeklődés tetőpontra természetesen majd csak az ünnepségek alkalmával fog lépni. A lapok már is intézkedéseket tesznek a közönség érdeklődésének kielégítésére. E tekintetben a »Magyarországi« rendszere, amely már eddig is fényesen bevált, a művelt közönséget országszerte meg fogja győzni, hogy a »Magyarországi« megjelenési ideje a vidék közönsé- gére nézve a legkedvezőbb. A muakatársaknak egész serege gyűjti össze a nap eseményeit a »Magyarországi« számára. A legmodernebb nyomdai technikával felsze- relve, ezek az események a nap folyamán és a késő esti órákban már feldolgozva, kiszedve, stereotipálva vannak. Ugy, hogy az éjjel induló vonatok a »Magyarországi«- nak már ezer és ezer példányait repítik szét az ország

minden tája felé. Mig más lapok csak a déli vagy esteli órákban jutnak el olvasóikhoz, a »Magyarországi« ol-vasója már a reggelinél teljes részletességgel olvashatja az előző nap összes eseményeit: a világra szóló ün- nepélyeket, a kongresszusok eredményeit, az országgyü- lési tárgyalásokat gazdasági és tőzsdei tudósítások és az ország és külföld minden nevezetesebb hírét és ese- ményeit. A »Magyarországi« ezzel az ujtással, mely a külföldön már kitűnőnek bizonyult, még eddig egyedül áll hazánkban s, hogy a mi közönségünk is mennyire méltányolja ezt az igazi sajtó reformot, mutatja az a számos elismerés, mely az ország minden vidékéről naponként érkezik a »Magyarországi«-hoz. De ezen az előnyén kívül a »Magyarországi« gazdag tartalma, poli- tikai jól értesülése, férfias és nyílt szelleme, válto- zatossága és elevensége által is meghódította a köz- zönséget úgy, hogy ma általánosan a legjobb lapnak van a »Magyarországi« elismerve. A lap felelős szer- kesztője: **Holló Lajos** orsz. képviselő, főmunkatársa: **Bartha Miklós**, az országnak ez időszert legelső publicistája, helyettes szerkesztője: **Incze Gy. László**, A »Magyarországi« kiadóhivatala bárkinek kívánatára egy héti ingyen küld mutatványszámokat. A kiadó- hivatal czíme: **Budapest, Sándor-utca 2.**, a hová az előfizetési pénzek is küldendők. (Egy óra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr., félévre 7 frt, egész évre 14 frt.)

**FERENCZ-
Pálinka (Sósorszesz),
VÉRTES**

gyógysz.-féle
használatban a leghatásosabb.

Ára egy üvegnek 1 és 2 korona.

Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és fűszerkereske-
désekben. — Egyedüli főraktár Nagyvárad és vidéke részére
ifj. Weisz Bernát urnál.

Raktárak Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és
Kiss, Wurst József, Wachsmann Albert, ifj. Popper József
és Mertz Nándor uraknál, valamint Nyíry György ur gyógy-
szertárában, a hol azon kívül kaphatók a »SAS« gyógyszertár
világhírű gyógyszerei, u. m.: dr. Heuffel-féle *gyomoresztia*;
Perules-fürdői *köszvényeszesz* stb. A hol nincsen raktáron, megrendelhető egyenesen a készítőtől:
VERTES LAJOS „Sas“ gyógyszerertárában, Lugos 2/a sz.

Haj- és bőrbetegség ellen!

LIPTAY LÁSZLÓ

borbély és fodrász
Nagyváradon, Olaszí, Fő-utca, Orsolya-apácák
bérháza. 298 5—6

Aki valaha csak hallott, vagy saját köz-
vellen tapasztalatából meggyőződést nyert a
bőr- és hajbetegségeknek az ember egészségére
nézve kártékony, romboló hatásáról és nem
ritkán nehezen gyógyítható voltáról: az két-
ségtelenül elismeréssel adózik azon nem csu-
pán kényelmi, de szépséget és egészségi szem-
pontból is felette előnyös, hasznos és czél-
szerű *ujtásnak*, melylyel a n. érd. közönség-
nek a fodrászatot igénybe venni szokott tagjai
részére üzletemet az átköltözés folytán a fővá-
rosi fényesebb üzletek mintájára berendeztem.
A nagyváradvárosi orvosi kar által is el-
ismert és ajánlott *ujtással* megelőzve és
elhárítva van még a lehetősége is annak, hogy
üzletemben bárki bőr- vagy hajbetegséget sze-
rezhessen. *Ujtásom* abban áll, hogy minden
látogatóm részére egy díszes szekrényben al-
kalmazott külön fiók van, orvosiilag megvizs-
gált és jóváhagyott legjobb minőségű fodrá-
szati szerek és eszközökkel. Névszerint: haj- és
bajuszkékék, sűrű- és ritkafésűk, arczmosó szí-
vaes, rizsporzó, szappan kis és nagykendővel
ellátva.

Midőn ezen nagyfontosságú ujtásomat ez
uton köztudomására hozni és a n. é. közön-
ség szíves figyelmébe ajánlani bátorkodom,
magamat és üzletemet b. jóindulatába ajánlva,
minél tömegesebb látogatásért eszedzem.

Liptay László, fodrász.
Haj- és bőrbetegség ellen!

Csokoládé különlegességek.

Czukorka, csokoládé- és tea-sütemény különlegességek üzlete Nagyvárad,
Olaszí, Fő-utca, a Karaguly-féle házban

Karácsonyi és Ujévi ajándéku!

ajánlja alantírott, fényesen berendezett és dusan felszerelt üzletét szalon dessert
czukorkák, csokoládék, cacao, tea- és tea-sütemények, czukrozott
gyümölcsök és „Nesztle“-féle gyermek tápanyagokban.

Figyelemre méltó nagy kiállítás!!!

— Karácsonyfa-diszek, dísz czukorka-dobozok (Bonbonieurek) —
és csokoládé gyermekjátékokban.

Nagy választék kucséber czikkekbén.

Rendkívül jutányos árak gyors és pontos kiszolgálás — becses pártfogásukért esd
kitűnő tisztelettel

Lampel Sámuel.

325 1—3

A t. vevőközönség különös figyelmébe ajánlom **köhögés**, hurut és mellfájás elleni
Jávor, Eibisch és Maláta-kivonatu mellpasztillaimat.

Pontos kiszolgálás!

— Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok —
 felnőttek és gyermekek részére **legjutányosabban beszerezhetők**

Kalenda János műiparú raktárában,
 Nagyváradon, a Szent-László szoborral szemben

hol **óriási választékban** található a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig mindennemű **bronce, plüsch, bőr, majolika tárgyak**, a legújabb **salon és dohányzó asztalok, pénz- és szivartárczák, tajték- és borostyán-szipkák és pipák, illatszerek** és minden e szakmába vágó egyéb alkalmi ajándékok. — **Gyermek-játékok** a lehető legújabbak találhatók szintén olcsó árakon. — Felöltözött és öltözetlen **babák** 10 krajczártól 20 frtig. — Valódi Richter-féle **kőépitő-szekerények** 40 krtól 20 frtig. — **Hinta-lovak** 1 frt 80 krtól 25 frtig. — **Karácsonyfa** diszek stb. — **Flobert** és vadász-fegyverek, utazó bőröndök, gyermek-kocsi és bölesők.

324 1-5

— **Nagy kiárusítás!** —

Üzlethelyiségünk lebontása miatt

kényszerítve vagyunk felhalmozott divatúru-raktárunkat mélyen leszállított szabott árak mellett kiárusítani, mely alkalmi eladásra t. vevőink s a n. é. közönség figyelmét felhívjuk különösen nagy raktárunk **carlsbadi czipők, kalapok, sapkák, nyakkendők, keztyűk, harisnyák, uri és női fehérneműk, téli kendők, esőernyők, trico és barchet blousok, szőrme áruk**, nagy választék rövidáruban, esipkék, himzések és szalagokban, továbbá

— **500 pár orosz galocsni,** —

valamint alsó téli ruházatok, egyáltalán férfi és női divatúruk és pipere cikkek, melyek **tényleg olcsó árak mellett lesznek kiárusítva.**

Tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK,

Olaszi, Fő-utca, Rimánóczy-ház.

322 3-5

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN. ORGONA-ÉPÍTŐ SZEGEDEN.

Lakása:

Belváros, Boldogasszony sugár-út 25.

Gyára:

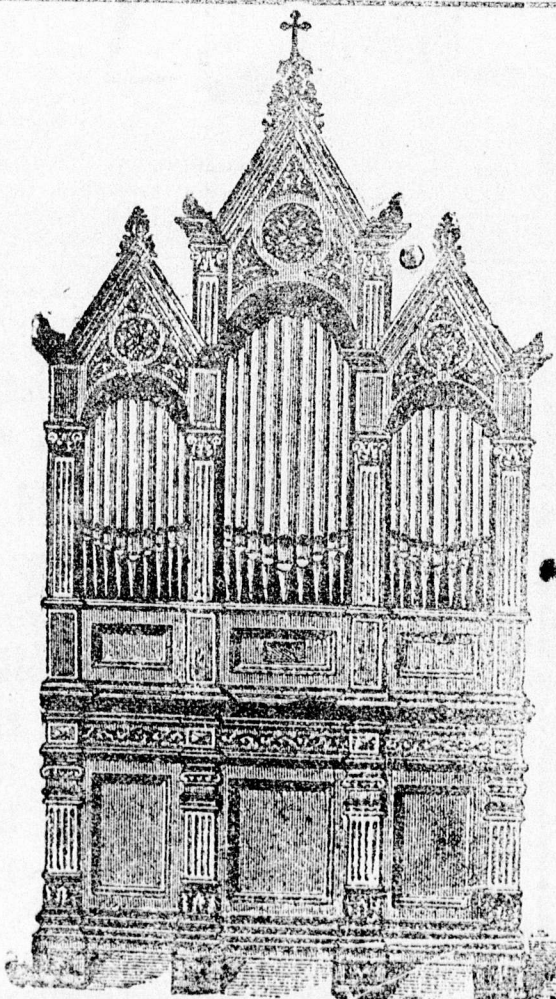
Belváros, Boldogasszony sugár-út 25.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Elöljáróságoknak és a nagyérdemű községnek, hogy a legújabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradról a magyar alföld metropoliszába

(228) 15-10 Szegedre

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint gyáramon kívül más hason rendeltetésű ipartelep nem létezik, hogy így a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégíthessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-épités titkait minden irányban elsajátítottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégíteni. Minélfogva elvállalok **ÚJ ORGONAK ÉPÍTÉSÉT** bárminő alakban és nagyságban jutányos árak mellett a

legújabb és lepraktikusabb rendszer szerint. Ugyisint régi orgonák átépítését és javítását a jótállás mellett. Továbbá orgonák és zongorák hangolását, évi gondozását és jó karban tartását, valamint harmoniumok előállítását stb.

— **Új harmoniumokat kellemes erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.**

Elvállalok végre templomi berendezéseket, úgy mint oltárok, szószékek, gyónító-székek, keresztlő kutak és padok stb. készítését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben.

— **Rajzok és költségvetések készítéséért díjat nem számítok.**

Mindennemű megrendelést gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítek

Mély tisztelettel

Soukenik János.